

שיאריהת ישראל

דברי תורה וסיפורים מרבינו

הרה"ק רבי ישראל דוב בער מווילעדניק וצוק"ל

י"ל ע"י מוסדות 'שאריהת ישראל' ווילעדניק בעיר קאראסטין אוקריינא

גיליון כ"ה
פרשת חקת [בחול - קרח]
תשפ"ב

אור הגאולה

ליקוטים מדברי רבינו בעניני הגאולה השלמה

בגמרא (ברכות ה:) רב אלעזר חלש, על לגביה ר' יוחנן וכו', הוא דקא בכי, א"ל על מה קא בכית, אי משום תורה דלא אפישת - שנינו אחד המרבה ואחד הממעיט וכו', אי משום מזוני - לא כל אדם זוכה לשתי שולחנות, אי משום בני - דין גרמא דעשיראה ביה, א"ל על האי שופרא דבלי בארעא קא בכינא, א"ל על דא ודאי קא בכית, ובכו תרוויהו.

'חזיא דקא בכי', פירוש כשגברו רחמי אבות על הבנים, התחיל להשקיף בעד ארובי השמים וראו את הצרות שאנו סובלים בגלות המד, ובוכים על זה, אמר לנא על מה קא בכיתם, על איזה דבר עיקר בכייתכם, אי משום תורה דלא אפישתו וכו', משיכה כנסת ישראל, 'על האי שופרא דבלי בארעא קא בכינא', פירוש על גלות השכינה קא בכינא, אמר 'על דא ודאי קא בכית' - יש לך לבכות, 'ובכו תרוויהו' - תריין דמעין נחית לנו ימא רבא (זוהר ח"א ד:), וד"ל, וה' הטוב יקרב גאולתנו ופדות נפשנו בקרוב אכי"ר.

(שער התקשרות עמוד נה)

אור הפרשה

דברי תורה מרבינו בחוספת ביאור בסוגריים מרובעות

'ויקחו אליך פרה אדומה' (במדבר יט ב)

'פרה אדומה' מרמז על הכנעה, ש'מטמאת טהורים' - היינו אותם שהם מחזיקים עצמם לטהורים - מטמאת אותם שידעו שהם טמאים ויכירו ערכם, 'ומטהרת טמאים' - אותם שהם בעיני עצמם טמאים, שלא יצאו עדיין ידי חובתם, מטהרת אותם.

(עמוד סד)

'עשה לך שרף' (במדבר כא ח)

'עשה לך שרף', פירוש שיהיה לך התלהבות לעבודת השם יתברך, 'ושים אותו על נס', היינו שיוכל צדיק כזה להשפיע לישראל בדרך 'נס' טובות למעלה מהטבע, וד"ל.

(עמוד סד)

זמני כניסת ויציאת השבת

קאראסטין	אנטוורפן	לונדון	ניו יורק	בני ברק	ירושלים	
9:04	8:57	9:06	8:13	7:29	7:14	כניסת השבת
10:35	10:07	10:34	9:21	8:34	8:31	יציאת השבת
10:36	11:05	10:39	9:42	9:03	9:06	רבינו תם

אור ההלכה

פסקי הלכה קצרים בהלכות שבת

בונה (ד)

אסור לנקוב נקב בפטמת הבקבוק בשבת, ואף להרחיב את הנקב אסור.

כוס חד פעמית שנתקמטה לגמרי - מותר ליישרה ואין בזה משום בונה, וכן כובע שנתקמט אין איסור ליישרו ולסדרו.

סטנדר שאפשר להגביהו ולהנמיכו לפי הצורך, ומחזקים אותו ע"י הברגה - מותר לפתוח ולסגור את הבורג לפי הצורך, ואין זה משום בונה, ויש מהפוסקים שאוסרים זאת.

אין לעשות צורות מדפי נייר [כגון: אניה, כובע וכדו'], כמו כן אין לקפל מפיות נייר בצורות מיוחדות כדרך שרגילים לעשות לכבוד, אבל מותר לקפלן כקיפול הרגיל.

כפית שנתעקמה או משקפיים שהתעקמו - אסור ליישרן בשבת משום איסור מכה בפטיש.

פסקי ההלכות אינם אלא לעורר את לב המעיין

אור העבודה

פנינים מרכיני הדרכי עבודת ה'

הנה כל איש ישראל אשר יפשפש במעשיו, ויראה בעצמו איך שהוא טמא ומטומא בכל מיני טומאות בעין רואה ולב חומד, והעד על זה שאין מניחין אותו לבא בהיכל מלך ולדפוק על שערי תפילה, ומבלבלין אותו במחשבות זרות שונות זו מזו, ומכניסים בו כל מיני הרהורים רעים בתפילה בעל כרחו, עד שאין בו יכולת לצעוק תיבת 'שמע ישראל', ואפילו כח הדיבור אין בו.

על כן כל הדברים והאמת האלה, כל החי אשר יתן אל לבו כדברים האלה, איך שהוא בבחינת עולם התוהו לגמרי, ודבוק בקליפות רח"ל, עד אשר יתחלחל נפשו בקרבו, ולבו יהגה אימה בזכרו את עוצם ריחוקו מאור פני ה', ובפרט כאשר יבוא בכל יום ויום להתחיל בתפילה, וכן קודם כל לימוד תורה ומצוה שיתחיל, ישים אל לבו מקודם גודל שפלותו בלי שקד.

(עמוד קעו)

יומא דהילולא

ג' תמוז - הרה"ק ר' מנחם מנדל מליובאוויטש ב"ר לוי יצחק זצ"ל

ד' תמוז - הרה"ק ר' פנחס בהרה"ק ר' צבי מטשורטקוב מה"ס הפלאה והמקנה זצ"ל

ה' תמוז - הרה"ק ר' ישראל מסטאשוב בהרה"ק ר' מאיר מאפטא זצ"ל

ו' תמוז - הרה"ק ר' משה בהרה"ק ר' יעקב שמשון מקאסוב זצ"ל

ז' תמוז - הרה"ק ר' שמחה בונים מגור בהרה"ק ר' אברהם מרדכי זצ"ל

ח' תמוז - הרה"ק ר' שמעון שלמה מטשעטשילניק בהרה"ק ר' משה צבי מסאווארן זצ"ל

הרה"ק ר' מאיר מדז'יקוב בהרה"ק ר' אליעזר זצ"ל

הרה"ק ר' מרדכי מקוזמיר בהרה"ק ר' אברם מטריסק זצ"ל

ט' תמוז - הרה"ק ר' יקותיאל יהודה מצאנז קלויזנבורג ב"ר צבי מרודניק זצ"ל

אור הצדיקים

א מעשה פאר מלוח מלכה

לייב פנה אליהם בבקשה יוצאת דופן. "אני זקוק למאה ושישים 'כתרים' (מטבעות שנקראו 'קרוין' או 'קרונו', ובמדינות אחרות כגון צ'כיה נקראת המטבע המקומי 'קורונה' עד היום הזה, וערכם הכספי היה גדול) כמנין 'צלם', כדי לערוך פדיון נפש לקהילה היהודית שלנו".

ראשי הקהל לא היו זקוקים להסבר מפורט מדוע לא יוכל הצדיק לנדב את המטבעות היקרים מכיסו הוא. מבט אחד על כתלי ביתו הלא מטויחים, המלבושים הקרועים של בני משפחתו והכיסאות השבורים, הספיק. רבי הירש לייב היה עני מרוד וספק רב אם נמצא בביתו אפילו 'כתר' אחד לרפואה... יצאו ראשי הקהל למשימה, ועוד באותו יום הצליחו לאסוף ברחבי אליק 160 'כתרים', שהובאו לביתו של הצדיק בחדרת קודש וציפייה ודאית, שרבי הירש לייב אכן יודע מתוך בקיאותו בחכמת הנסתר, את סודותיו של עריכת סדר פדיון נפש.

כל אליק היהודית היתה שותפה בסוד גיוס הכתרים עבור עריכת "סדר פדיון נפש", שכן אין לך משפחה אחת שלא הרימה מכספה תרומה של כתר אחד לכל הפחות, וכך ידע כל ינוקא באליק לצפצף אודות הסוד הגלוי. סביב ביתו של הרבי התקהלו עשרות רבות של יהודים שהמתינו בקוצר רוח לשמוע מה יאמר הצדיק לאחר שיעשה את התיקון. בשורות האיוב שהפכו לדאבון הלב לחם חוקם של יהודי אליק בשבועות האחרונים, כבר היו להם לזרא, והם המתינו בכיליון עינים, לשמוע שהמלאך המשחית עזב אותם והיפנה את הלב המאכלת שלו לעבר שונאיהם הגדולים. ספרי תהילים היו בידיהם והם אמרו מזמור אחר מזמור בדמעות שליש, כמבקשים לאמץ את ידיו של סניגורם בשליחותו הקדושה.

שעה ארוכה ספון היה רבי הירש לייב בחדרו, ערמות של מטבעות לפניו ושפתיו לוחשות לחשים שונים הידועים רק ליודעי ח"ן. הגבאים שהציצו מבעד לחור המנועול ראו אותו מעביר חופני מטבעות מיד ליד כששפתיו לוחשות, עיניו עצומות ופניו לוחשות. כשסיים את מלאכתו קרא הצדיק לגבאים. הוא הצביע אל ציבורי המטבעות שהיו ערוכים על השולחן כעמודים נוצצים בגווני הזהב ואמר להם: "קחו את הכתרים אל השכונות הנוצריות ופזרו אותם שם בין בתי המגורים. בעיקר תשתדלו לפזר אותם

מתייצב היה כנגד המקטרג ללא מורא ופחד ומישיר מבט אל עיניו, כמה דאת אמר 'גירא בעיניך שטן'. טען והפך בזכותם של ישראל והצליח לא אחת, להמתיק את רוע הגזירה.

התחילו יהודי אליק נוהרים לבית הצדיק ביום ובליל. בכיות האימהות ששכלו את עולליהן במגיפה, קרעו את לבו הטהור לגזרים. נשים שאבדו שנים ושלווה צאצאים, עמדו ויללו בחדרו כשהן מתחננות "היה המחנה הנשאר לפליטה". אברך-אלמן שאבד את זוגתו הצעירה, חצי שנה בלבד לאחר נישואיו, געה בבכי תמרורים על אשת נעורים שאין לה תמורה. קשישים ששכלו את בניהם בדמי ימיהם, פכרו ידיים והביטו בו בעינים גדולות ושאלות.

קחו את הכתרים אל השכונות הנוצריות ופזרו אותם שם בין בתי המגורים

עמד רבי הירש לייב בחדרו ובקש רחמי שמים על צאן מרעיתו, שלא תאבד שארית יעקב. אולם לחדרתו הרבה חש שבקשתו אינה מתקבלת, וטורפים לו משמים תפילתו בפניו. הקיש בכל עוז על שערי רחמים, ונבהל עד עומק נפשו כשגילה שהשערים נעולים על מסגר ובריה. כאילו נחתמה הגזירה הרעה בחותם של דם, להשמיד להרוג ולאבד את כל יהודי אליק מנער ועד זקן טף ונשים שלא ביום אחד.

בשעה קשה זו, החליט הצדיק לנקוט בצעד של חוסר ברירה, ולבחור להם לשלומי אמוני ישראל, כפרה נאה תחתיהם. בהסתמך על מאמר חז"ל על הפסוק "ואתן אדם תחתיו" (ישעיה מ"ג) ודרשו חכמינו ז"ל "אל תקרי אדם אלא אדם" (ברכות ס"ב), אותם רשעים הקרויים "אדם", בהם לא נגעה יד המגיפה עד עתה. הגיע הזמן להעביר את המציאה הכשרה לחצרותיהם ולטירתם... מדוע שלא ישאו גם הם בנטל?

ראשי הקהל של אליק נקראו לבוא לביתו של הצדיק עוד באותו יום, ורבי הירש

בתי הכנסת בעיר אליק היו מלאים וגדושים מתפללים. לא יום כיפור היה זה, אלא סתם יום של חול, אבל לפי ההתעוררות והבכיות הנוראות שבקעו לא רק מעזרת הנשים, היה מסיק כל אדם זר שנקלע למקום, כי בוודאי טעה בלוח השנה.

ואמנם, לא יום כיפור היה, אבל הכל צמו, התפללו ובכו בכי מר כשהם מכים על לבם באגרוף, הכל כפי הנהוג לעשות ביום כיפור. וכל כך למה? סיור קצר בבית הקברות של העיר הקטנה היה מספר את הסיפור במלואו. עשרות רבות של קברים טריים שנכרו בשבועות האחרונים, היו עדות אילמת למגיפה הנוראה שפקדה את אליק לפתע פתאום.

אותו מבקר שהיה עובר בין השורות החדשות בבית העלמין היה מגלה לגודל הזעזוע, כי מרבית הקברים קטנים בממדיהם. המגיפה פקדה באורח מוזר את הצד היהודי של העיר. שכן האוכלוסייה הנוצרית המקומית כאילו נהנתה מחסינות עלומה, שהגנה על אנשיה מפגיעת הרעה של מלאך המוות. זה האחרון, נראה היה כאילו החליט להוציא את כל חמתו דווקא על ראשי היהודים, ובמיוחד שפך את זעמו על ראשי התינוקות והילדים הקטנים. דווקא אלו שלא טעמו טעם חטא, היו הראשונים ליפול מאחרי חרמשו כעמיר מאחרי הקוצר.

אליק מלאה בכי וצווחה כי אין בית אשר אין שם מת. ואחרי העוללים שנפלו שדודים, ומכסת הקורבנות הגדולה נגבתה מהם, הגיע גם תורם של האבות והאמהות, בני תשחורת וזקנים באים בימים. אך כאמור, הקורבן הגדול ביותר נגבה מן הטף. ויהודים בעת כזאת "אגודים בצרה לשפוך תחינה". ושופכים לב דוויון לפני בוראם יוצרם שיאמר למלאך המשחית הרף. ברם, למרבה הצער והחרדה, לא זו בלבד שחרב המשחית לא הושבה לנדנה, עוד היתה הולכת ומתגברת ומכה על ימין ועל שמאל, ואין לך יום שאין קללתו מרובה משל חברו, עד שכשל כוח הסבל. יהודי אליק חששו כי עוד מעט לא יישאר מהם שריד ופליט.

תקוה אחת נותרה להם וקיננה בלבם: צדיק גדול שכן בקרבם, רבי צבי אריה המפורסם בכינוי "רבי הירש לייב אליק'ער", תלמידו המובהק של הרה"ק רבי יחיאל מיכל, המגיד מזלוטשוב. רבי הירש לייב ידוע היה בכח התפילה הגדול שלו, וידיו רב לו לבטל כל מיני גזירות רעות ומרעין בישין, שנחתו כפעם בפעם על ראשם של בני ישראל.

אור הישועות

סיפורי ישועות ומופתים מרכינו

✽ 'דער וואס וועט נאר אנכאפן מיין קלאמקע וועט געהאלפן ווערן' ✽

[מי שרק יגע בידית דלתי יושען]

נסע העשיר לביתו, וביום א"ך טבת נפטר רבינו לבית עולמו. קודם הסתלקותו ציווה רבינו שאת התכריכים יתפרו מאותה חתיכת בד שר' יצחק קנה עבורו. או אז הבינו כולם את משמעות דברי רבינו באווחזו את הבד 'א"ך טבת'.

בעיר קוריץ התגורר עשיר גדול והוא היה חשוך בנים ר"ל, במשך תשע שנים רצופות הוא נסע אל רבינו וביקש ממנו את ברכתו. בשנה העשירית אמר לו רבינו: בשנה זו תלד אשתך בן, ועליך לקבל על עצמך לנדב בכל חודש שמן ל'נר תמיד' על קברו של צדיק. רבינו לא אמר לו לאיזה צדיק כוונתו. באותה שנה נפטר רבינו לבית עולמו. אז הבין העשיר למי התכוון רבינו. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

פעם בא אל רבינו בר"ח אלול סוחר עשיר מהעיר באברויסק, ור' יצחק רביניץ שמו, והוא היה חשוך בנים ר"ל. כשעמד הסוחר לנסוע מווילעדניק קרא לו רבינו וביקש ממנו שיקנה לו חתיכת בד פשתן.

העשיר הבטיח למלא רצון רבינו, ובר"ח חשוך בא שוב אל רבינו והביא איתו את הבד שביקש ממנו רבינו. שאל אותו רבינו: האם שילמת על זה מס? ענה העשיר בחיוב. רבינו התבונן בחתיכת הבד ובדקו מכל הצדדים, וחזר כמה פעמים על המילים 'א"ך טבת'.

העשיר לא הבין למה ירמוז דברי רבינו. אחר כך אמר לו רבינו שבעז"ה יולד להם בחג השבועות בן זכר, וציווה אותו שיקראנו בשם 'בועז', ורבינו הוסיף: והוא יאריך ימים כמנין 'בועז', שמונים וחמש שנים.

<< המשך מעמוד ג'

ליד בתיהם של אלו הידועים לשמצה כשונאי ישראל גדולים שעשו צרות ליהודים".

הגבאים יצאו דחופים אל השכונות הנוצריות של אליק וחופניהם מלאים מטבעות זהב. הם החלו מטיילים בין החצרות והבתים והשליכו את המטבעות, אחד פה ושנים שם. הגויים שידעו על המגיפה האוכלת ומכלה כל חלקה טובה בין היהודים ושמחו לאידם לא מעט, הביטו כעת בהשתאות בדמויות המזוקנות שטיילו ברחובותיהם, וזרקו מטבעות מתוך שקיות בד גדולות. הם החליטו כי שכניהם מלומדי הסבל לא עצרו כוח, ומרוב צער ויגון יצאו מדעתם. מפולפלים שביניהם הסבירו שהיהודים המיואשים הגיעו למסקנה, כי מאחר ובין כה וכה כולם עומדים למות, למה להם כסף.

בדבר אחד היו הכל תמימי דעים: כסף רב, במטבעות בעלי ערך גבוה, מתגלגל ברחוב, ככלי אין חפץ בו... כהרף עין היו

הכל שחוחים אל הארץ, כעדת כלבים שמצאה גל של עצמות דשנות, ומלקטים בחשק ובשמחה את הכתרים המופקרים. מריבות מילוליות ותגרות ידיים אלימות פרצו סביב המטבעות, כאשר המקופחים וחסרי המרפקים שלא הצליחו להניח את ידם על המציאה, ניסו לחטוף את הכתרים מידיהם של חבריהם הזריזים. מטר קללות וגידופים לרוב ניתכו על ראשיהם של המאושרים בעלי הזרוע מפיותיהם של המאוכזבים שנדחקו הצידה.

כאשר שבו הגבאים לביתו של רבי הירש לייב, כבר לא נותר אפילו כתר אחד זרוק על הארץ. כל הכתרים נאספו אל הבתים. מאלף לציין כי במספר המטבעות הגדול ביותר זכו דווקא שונאי ישראל המובהקים המצויים באליק...

חלפה אך יממה אחת והמטבעות פעלו את פעולתם. יום ראשון ללא חללים שרר בחלק היהודי של אליק. המגיפה נעצרה. ואילו ברבעים הנוצריים החלו להישמע

זעקות שבר, בבתים שבהם חלו בני הבית. יודעי דבר שמו לב לעובדה המוזרה, כי באותם בתים שיושביהם זכו אתמול במטבעות, עלה מספר מקרי המגיפה בקו תלול לעומת אלו שאיתרע מזלם כביכול, וידיהם החלושות לא הצליחו לגרוף כתרים. כעת התברר כי דווקא מזלם היה שפיר, שכן מלקטי המטבעות נאנקו עתה במיטותיהם, כשהם מתעוותים בכאבי תופת.

יום נוסף עבר ומקרי מוות ראשונים נרשמו בקרב האוכלוסייה הנוצרית, ובמיוחד בין שונאי היהודים המובהקים, לעומת הפסקה מוחלטת של התמותה בין יהודי אליק. כעת 'התברר' לגויים כי השלכת המטבעות לא היתה כה טיפשית כפי שחשבו תחילה, נראה, היה כי יחד עם הכתרים נדדה גם המחלה למקום אחר. היהודים הטילו כישוף במטבעות ושלחו את מלאך המוות לצדה הנוצרי של אליק.

העיר היתה כמרקחה...

המשך יבוא בעז"ה בגליון הבא

מי שיש באמתחתו דברי תורה, סיפורים או עובדות מרכינו הק', נשמח אם ישלחם אלינו y0527173945@gmail.com